

ما خوب فکر می‌کنیم

پدیدآورندگان: لاله صحافی، صبا مولوی شیرازی، زینب رحمتی، صبا اصیلی، فاطمه موسوی بصیرت، بهناز حجاری زاده
ناشر: تهران: مؤسسه‌ی فرهنگی و هنری شناخت و تربیت انگاره
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷
قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

در گذشته تصور می‌شد کودکان با شیوه‌های از پیش آماده‌ای برای تفکر به دنیا می‌آیند، اما پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که چنین چیزی حقیقت ندارد. امروزه می‌دانیم که به دلیل خاصیت انعطاف‌پذیری مغز انسان، شیوه‌های تفکر و مسیرهای عصبی از طریق تجربه شکل می‌گیرند. بنابراین، تفکر قابل بهبود و یادگیری است. از این رو، «پرورش تفکر به منزله‌ی هدف اساسی تربیت»، برای بسیاری از مربیان و متخصصان تعلیم و تربیت به یک چالش تبدیل شده است و در سال‌های اخیر، در سراسر جهان، برنامه‌های متنوعی مبتنی بر انواع رویکردها، به منظور توسعه‌ی تفکر کودکان، طراحی و ارائه شده‌اند.

برای پرورش تفکر کودکان باید فرصت‌هایی را فراهم کنیم که آن‌ها، در فرایندهایی که تفکر خوب را می‌سازند، درگیر شوند. به این منظور لازم است کودکان نسبت به فرایند تفکر خود آگاه شوند. در این شرایط آن‌ها می‌توانند برای بهبود این فرایند و توجه بیشتر به آن تلاش کنند. به این ترتیب، نگرش کودکان نسبت به تفکر و در برخورد با مسائل تغییر می‌کند و آنان یاد می‌گیرند راهبردهایی برای سامان‌دهی فرایند تفکر خود پیدا کنند. کتاب «ما خوب فکر می‌کنیم» شامل ۱۸ فعالیت است که به منظور تمرین و پرورش تفکر کودکان پنج تا هفت ساله تدوین شده‌اند. این فعالیت‌ها می‌توانند با همراهی مربی یا والدین برای کودکان اجرا شوند. در شرح هر فعالیت در کتاب، ابتدا خلاصه‌ی فعالیت و سپس مهارت تفکر مربوط و ابزار مورد نیاز می‌آید. در نهایت هم گام‌های اجرایی برای مربی توضیح داده می‌شوند. برخی از فعالیت‌ها موارد پیشنهادی و توصیه‌هایی اجرایی را نیز در بردارند که برای بهبود روند فعالیت به کمک مربی می‌آیند. برای مثال، در فعالیت شماره‌ی ۶ این کتاب با عنوان «حدس بز!» از کودکان خواسته می‌شود کلمه‌ای را انتخاب کنند و در ذهن خود نگه دارند. سپس با توضیح و توصیف، کودکان دیگر را برای حدس زدن کلمه‌ی مورد نظر راهنمایی کنند. در توصیه‌ی اجرایی این فعالیت آمده است، به بچه‌ها بگویید باید واژه‌ی مورد نظر را

توضیح دهند و به‌طور مستقیم به آن اشاره نکنند. می‌توانید خودتان با یک مثال شروع کنید تا بچه‌ها متوجه شوند از چه نوع جمله‌هایی استفاده کنند.

در این فعالیت، دانش‌آموزان مهارت «تفکر فهمی» را درک و تقویت می‌کنند. لازم به ذکر است، فعالیت‌های کتاب به چهار دسته‌ی تفکر تقسیم شده‌اند. این دسته‌ها به‌طور خلاصه عبارت‌اند از:

تفکر فهمی: هدف از این نوع تفکر آن است که یادگیری با فهم و به‌منظور کاربرد دانش و مهارت انجام شود. این فرایند در مقابل حفظ طوطی‌وار قرار می‌گیرد.

حل مسئله و تصمیم‌گیری: در بسیاری مواقع، افراد در موقعیتی قرار می‌گیرند که باید برای آن راه‌حل مناسبی ارائه کنند، یا باید بین گزینه‌هایی که دارند، تصمیم بگیرند.

تفکر خلاق: هدف از این نوع تفکر تولید ایده‌های اثربخش و بدیع است.

فراشناخت: دانش فرد و آگاهی و کنترل او بر تفکر خود، فراشناخت نامیده می‌شود. آگاهی از نقاط ضعف و قوت ذهنی، و توجه به فرایند تفکر، پیش از، در حین، و پس از تفکر، به فراشناخت مربوط است.

